

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisuri nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIBLIOTECI DE ANUNȚURI:
In Viena la M. Duker Nachf.,
Nur. Angenfeld & Emmerich Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 l. și
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarife și învoia-
lă. — RECLAME pe pagina
1-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

GAZETA apare în fiecare zi

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
M-ri de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
M-ri de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgul Inului Nr. 30. etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 235.

Brașov, Miercuri 24 Octombrie 6 Noembrie.

1907.

Ce zic independiștii extremi?

Cel ce urmărește cu atențiune desbaterile din camera ungară, trebuie să-și zică, văzând marile divergențe de opinii, de principii, nizuințe și aspirațiuni până și între cei de aceeași rassă, că statul acesta cuprinde în sine în adevăr elementele cele mai heterogene.

De când cu publicarea pactului economic n'a fost discuție care să fi dat pe față nedumeririle și bănuielile, ce le au independiștii față cu politica guvernului actual, în așa măsură ca discuția de eri, despre care am primit azi raport amanunțit. A vorbit Lengyel Zoltan, care a ajuns o celebritate a opoziției extreme Independiste din cameră, și a vorbit așa ca cuvintele lui să sboare pe fereastră și să agite masele poporului — și așa destul de nemulțumit și amărât cu starea lucrurilor. Lengyel a început cu chestiunea naționalităților și cu politica școlară, bisericească și economică a guvernului și a sfârșit cu urcarea cvotei.

Ca să fie ascultate cu interes vorbele sale de către masele maghiare de afară, Lengyel a ridicat cele mai grave învinuiri contra guvernului, că, pe când Românii se organizează economic în Timiș, în Bihor și în întreg Ardealul, pe atunci guvernul nu numai că nu face nimic pentru maghiarime ca să poată paraliza această organizație economică ca și cea școlară și bisericească, ci din contră face cu puțință prin noua lege școlară și prin regularea congruei preoților, ca să se susțină și cele mai slabe școale și biserici ale Românilor. Acum guvernul vrea să sprijinească bisericile românești din averea bisericească a romano-catolicilor maghiari, cu toate că aceste biserici n'ar avea lipsă de sprijin. Len-

gyel înțelege aici congrua catolică despre a căreia regulare s'a discutat în ultima conferință episcopicească din Budapesta.

Ce va zice plebea maghiară, pentru care vorbește Lengyel așa, dacă până și profesorul Kmety îl intrerupse zicând, că popii români își cumpără moșii din subvenția ce-o capătă delastat? Și Lengyel răspunzându-i exclamă: „Nu se poate ca averea maghiară să fie dată Românilor, nu se poate să abandonăm cele două fortărețe ale Maghiarilor: școala și biserica. Maghiarii stau cu totul neorganizați față cu naționalitățile „străine“ ale țării.“ Nu vrea să ațâțe la războiu fiindcă el (Lengyel) în chestiunea naționalităților dă dreptate și lui Lucaciu, că prima țintă este: înțelegerea. Dorește și el înțelegerea, dar preține și organizarea economică a maghiarimei, ca se poată eși biruitoare în lupta cu naționalitățile.

După aceasta excursiune și după ce a accentuat că vechia politică a partidului independist este, ca toate școalele să se prefacă în școale de stat, a trecut la chestiunea pactului încercându-se a dovedi, că pactul e în contradicție și cu punctul de vedere al coaliției și cu acela al partidului independist, și păgubește interesele maghiarimei. Se provoacă la pragramul lui Ludovic Kossuth, „în care crede ca în Papa“, și se plânge că acest program nu se ține. Dacă ar fi știut aceasta s'ar fi făcut membru al partidului liberal, care timp de 34 ani n'a urcat cvota, pe când partidul independist urcă cvota deja a doua oară. Lengyel încheie susținând că ministru-președinte Wekerle e așa de viclean încât prin proiectata lui reformă a dărilor ia Ungurilor tot ce trebuie să dea Austriacilor în urma pactului.

Sfârșim revista aceasta cu cuvîn-

tele caracteristice ale estremului independist care a zis, că despre cvota veche ordinară coaliția nici n'a voit se audă, dar cvota nouă ea o votează cu ajutorul lui Dumnezeu!

Socialiștii și kossuthiștii. Adunarea ce au ținut Duminică socialiștii, în cercul electoral Gyula, a somat pe deputatul cercului, Schilfert, să dea seamă, ce atitudine va avea față de pact. Deputatul (kossuthist) a dat ascultare somației și a spus că este în contra ridicării cvotei, dar va vota pactul.

Supilo este felicitat din toate cercurile influente din Croația, pentru vorbirea lui de Marți.

Lefurile oficerilor nu vor fi ridicate în anul ce vine, — a declarat ministrul de honvezi, motivând cu lipsa de bani.

Din camera ungară.

Drept întregire dăm mai jos, după protocolul stenografic, unele părți din vorbirile rostite de către d-l deputat Dr. Vasile Lucaciu.

În discursul său dela 30 Octombrie fiind vorba de *învățarea limbii maghiare*, oratorul a urmat așa:

V. Lucaciu. Prea on. Camera! În chestia asta prea st. ministerul de culte nu a luat de seamă, că filor poporului maghiar și naționalității maghiare le face dreptate strâmbă (Mișcare). Anume, este un fapt politic cunoscut, on. cameră, că în ministerele comune de externe, de război și de finanțe, apoi în ministerul a latere, de honvezi, și mai câte dicasterii înalte — în Budapesta ca și în Viena — nu poate intra în funcție nici o persoană care nu știe nemțește — ce este obligat să știe. (Sgomot.) Asta e fapt. Durere, fără de cunoștința limbii germane, nu putem obține aceste posturi. Întreb însă, d. ministru de culte, care vrea să deschidă sărmanilor băieți de români oficiile și dicasteriile maghiare, acel d. ministru de ce nu deschide și băieților dela Dobrișin, Kecskemét, Iászberény, oficiile tocmăi pomenite, prin obligativitatea limbii germane? (Sgomot mare. Președ. sună.)

Zakariás I. În Ungaria trebuie să știți ungurește!

V. Lucaciu. Aș simți multă fericire, dacă aș putea auzi un răspuns potrivit la acest argument.

Eu nu sunt în contra, ca băieții Românilor să învețe ungurește; nu asta o excepțiune.

Zakariás I. Apoi de ce agitezi în contra ei!

V. Lucaciu. Nu agitez în contra ei. (Sgomot.)

Preș. Vă rog să nu intrerupeți necontentit pe orator, căci de nu, voi fi nevoit a spune cu numele pe acela.

V. Lucaciu. Da, vrem și noi, să se dea ocazie fiecărui cetățean al patriei, ca să învețe ungurește, dar pentru asta nu acela e calea cea bună, pe care a fixat-o d-l ministru și a cuprins-o în lege. Decât asta noi știm o cale mult mai bună, mai practică și mai sigură de rezultate. La bugetul cultelor îmi voi lua voe să o precizez, și să desfășur cum legea d-sale va da rezultatul tocmai contrar.

În ședința de Joi 31 Octombrie a camerei Dr. V. Lucaciu cerând cuvânt în chestie personală spre a răspunde la atacurile baronului Banffy, președintele l'a intreruput declarând că numai cu învoirea camerei poate să se abată de la obiect. Lucaciu a cerut învoirea camerei, care i-s'a și dat. Apoi a continuat:

V. Lucaciu. Mulțumesc din inimă on. Camere, de aceasta purtare cavalerescă. S'auzim! S'auzim! Necontentit sgomot.) Vin să declar, că cele spuse de Bánffy despre persoana mea, nu sunt una cu realitatea, ci tocmai din potrivă. (Sgomot.)

În rândul întâi am fost candidat la Lăpușul maghiar. Aci am arborat steagul maghiar, (sgomot) pe acel local unde ne adunaserăm. Cetele alegătorilor au fost conduse sub steaguri naționale maghiare. (Din dreapta: Dar în Beiuș n'au fost steaguri naționale!)

Halász L. Vorbește de Beiuș!

V. Lucaciu. Întâi vorbesc despre Lăpușul maghiar, apoi vine și Beiușul. (Sgomot mare. Strigăte: Ce-a fost în Beiuș!? S'auzim! S'auzim!)

Mă rog, îmi pare foarte rău, că nu pot servi cu acele ziare maghiare — nu puteam ști că voi fi astăzi atacat — în cari ziare maghiare am cettit. — au spus-o

șeli — fatale. Varietate aceasta în caracterele mari!

Și aici, ca în ori și care lucrare de artă și epos — soartea are rolul său — ea trebuie să fie vertebra de care e încopciat trupul; și aici ea predomnește destinul eroului în toată lucrarea, și el, prin urmare are să lupte cu peripeții, ce se părăndă și toate năsuințele lui se sbat în luptă cu oamenii și cu lumea. Sigurd, se prezintă ca pururea tormentat de un dor inamic, și ca și cuprins și aprins de un oracul, ce nu-i dă pace, și-l chinuiește strigându-i și descântându-i, că el e sânge de rege, — Sigurd, o, Sigurd, el trebuie să ajungă la domnie.

Premiând aceste, să percurgem puțin decursul dramei și baremi în parte să dăm o iconă debilă în meritul acestei lucrări, concepută în sufletul unuia dintre cei mai mari poeți din lume.

I.

1) În *Prologul* intitulat: *Fuga lui Sigurd*, aflăm pe tânărul Sigurd în etate de 20 de ani, lângă altarul S-tului *Olaf*, rugându-se și tânguindu-se, cum el sânge de rege stă singur fără protecțiune, fără partid și amici ori rude, — deși el e un voinic și erou al țării sale; se tânguiește în fine, că numele tatălui său îi este necunoscut. —

— Ajută-mi, Olaf!

»Nu vezi, că fără rude, nu vezi tu că eu sunt, »Ca și un foc din noaptea S-tului Ioan;

FOIETONUL »GAZ. TRANS.«

Björnson: — „Regele Sigurd“.

— Trilogie dramatică. —

Björnson (Björnsterne) născut în 8 Decembrie 1832 la Kvikne în Österdalen (Norvegia) — fiu de preot. A cercetat școalele medii și reale la Molde; și dela an. 1852, universitatea la „Cristiania“, unde și-a început activitatea sa literară cu recenzii și schițe de folieon. După ce a funcționat ca director de teatru 2 ani în Bergen și puțin și în Copenhaga, a intrat la redacțiunea ziarului *»Aftenbladet«* în Cristiania.

Din acest prim period al activității sale literare, e de amintit: *»Smastikker«* (1860) care conține 3 istorii populare — norvegiane și idile: *»Synöre — Solbakken«* (1857) — *»Arne«* (1858) și *»Un flacău june«* — cari i-au făcut renume mare, și au fost traduse în l. germană de K. Helms: — *»Aus Norwegen Hochland«* (trei tom. ed. 1861). Asemenea în drame, compuse: *»Halte Hulda«* și *»Meldem-Slagene«* (1858) *»Kong-Sverre«* (1861) și Trilogia: *»Sigurd Slenebe«* (1860).

1860—63 făcând excursiuni în Italia, Germania și Franța în care timp scrie pe *»Sigurd«* la Roma — (1860)... În a. 1865—67 luă asupra conducerea teatrului la Cristiania și editase din a. 1866: foaia ilustrată: *»Norsk folkeblad«*. Din 1867 trăiește mai mult în străinătate.

În 1869 —72 a fost directorul Periodicului, ce eșia în Copenhaga sub numirea: *»For-Idé-Ogvirkelighed«*. În 1875 se rentoarse la Norvegia. În anii din urmă agită mult pentru o Republică norvegiană, prin ce-și atrage multă ini-

miciție. Dela 1863 a căpătat delastat, *»o pensiune de poet«*.

A scris multe romane de mare valoare: Din cele nouă însemnăm: *»Iernbanen-og-Kirkegarden«* (1866) *»Fiskerjentem«* (1868) *»Brude Slaaten«* (1872)...

Dintre cele dramatice: *»Maria Stuart i Skotland«* (1864), *»De Nygifte«* (18'5) *»Sigurd losalafar«* (1873), *»Redaktoren«* (1875), *»En Fallit«* (1875) în germ.: *»Ein Fallissement«, »Kongen«* (1877), *»Leonarda«* (1879). Un epos-romantic: *»Arnlfot Gelline«* (1876).

Bucata *»Ein Fallissement«* precum și altele au fost mult apreciate de scena germană și mult gustate de publicul german. Cele mai multe au și fost traduse în aceasta limbă: ear în limba română, nu știm să se fi ocupat cineva de acest poet mare al nordului celtic...

»Sigurd Slenebe« — Sigurd, Regele — un tablou dramatic, în trilogie; — după coloritul ideilor, arată, că s'a născut sub cerul dulce al Italiei. Björnson — a scris acest op dramatic în Roma la a. 1860. Subiect de epos, această lucrare — în fondul de idee și creațiune, comun la toate popoarele nord-vestului-german așa ca și *»Siegfried cornosul«, »Cântecul Nibelungilor«*; *»Sigurd losalafar«* Sigfried — vechiu germ.: *»Sigufrid«* — din *»Sigurd«* descendentă verbală din *»Sigmund«* = progenitură dela însuși zăul *»Odin«* (Wodhan-Dunarh-Odan).

Drama = epos a lui Björnson *»Regele Sigurd«* ne prezintă dela început până în fine, un caracter de erou cu mari speranțe și mereu în luptă. Ne presintă a ci un fiu de rege — un surcel de viță prin-

clară și care mereu s'a nuzuit în viață, luptându-se pentru sceptrul Norvegiei... De unde această dramă plină de peripeții, plină de drumuri pe mare și pe uscat, plină de exiluri, refugiări și naufragii — ce le-a înfruntat dar eroul nostru.

După o pribegire de 18 ani în străinătate — și aceasta numai ca să-și câștige aliați și noroc pentru scopul cel-avea, să ajungă domn la tronul Norvegiei dimpreună cu fratele său; — întorcându-se, se luptă — od: vrea să se lupte cu propria sa țară. Și'n urmă, după toate acestea, a văzut cu mare desperare și resignare, că tot ce a eluptat în viață, nu l'a favorit — tot ceea ce a voit să câștige cu mare dor — a fost o *»fantomă«*.

Percurgând în mod critic, această dramă-eos, vedem totuși că *»reflexiunea«* balansează în parte prea viu și mult *»pa-thetică«,* care este condițiunea necesară pentru reușita unei drame pe scenă. Necsul, în multe episoade și scene, între cauză și efect, nu se perândează, nu este ținut în mod logic-dramatic ca de es. la Shakespeare, la Schiller — și mai mult ca la toți, la Sofocle.

Asemenea *»Concentrațiunea«* dramatică de loc și de timp — mai mult apare ca o *»Desconcentrațiune«*. Cu toate acestea descrierea și zugrăvirea fazelor ce se țin de subiectul dramei — sunt de o importanță mare și în caracterul eroului se ascunde precum deoparte perfecțiune și virtute, pe de altă parte slăbiciune și gre-

in rapoartele despre alegere, ce pădure de steaguri nationale maghiare a fost in Beiuș, cu numele lui Dr. Vasile Lucaciu scris pe ele. (Sgomot).

Halász L. Nu-i adevărat! N-au fost! (Sgomot mare, neliniște.)

V. Lucaciu. Nu-i adevărat? Eu am cetit in ziare maghiare. (Sgomot mare. Strigăte: n'ai cetit bine! Este adevărat sau nu? — asta e chestia!) La Lăpușul maghiar au fost numai trei steaguri nationale, iar la Beiuș douăzeci.

O voce in stânga: Steaguri românești câte au fost? (Necontentit sgomot. Președ. sună.)

V. Lucaciu. Nici unul. Dacă este să spunem de ce nu punem, de ce nu întrebăm mai multe steaguri, la asta pot răspunde cu o anecdotă. (Sgomot) Odată întrebase episcopul de curator, de ce nu trag clopotele când intră el în sat? Curatorul li dete răspuns: vă rog, dacă n'o facem avem o mie și una de cauze. Cea dintâia cauză, că nu este clopot! (Iaritate Sgomot.)

Așa e și cu mine. Astfel de lucruri cer parale. Ei, vrea doar on. Cameră să-i spun, câte steaguri îmi dă mâna să cumpăr? (Sgomot) Va să zică am isprăvit cu aceasta acuză. (Sgomot)

Cu privire la școale, on. Cameră, (s'auzim, s'auzim! — din stânga) numai acu primisem dela preștimatorul ministeriu de culte cea ordonanță, în care suntem somați, ca directori de școale, să dăm seama, precis, câte școale avem sub conducere, de câte steaguri și embleme avem lipsă, unde și câte voim a pune? etc. Noi ne-am pus și am răspuns cum se cuvine, iar acum așteptăm să ni se trimită steagul național maghiar și emblema statului maghiar, pentru a...

Halász L. Pentru a le arunca în pod! (Adevărat! Așa e!)

V. Lucaciu... pentru a putea pune emblema și steagul maghiar. (Sgomot) Ce baze are deci această acuză? Ea nu poate avea scopul de a fixa aci adevărul, căci dl deputat Bánffy vorbise abătându-se de la adevăr, (sgomot) ci acuza asta are scopul de a ațâța patimile, și de a sufoara ură împotriva naționalității române. (Sgomot mare.)

Reforme agrare în România.

Legea învoielilor agricole.

Eri s'a intrunit în localul ministeriului de externe din București comisiunea parlamentară aleasă de Corpurile legiuitoare române spre a cerceta și studia proiectele de lege pe cari guvernul liberal le-a alcătuit în vederea reformelor agrare.

Intre proiectele prezentate spre dezbateri comisiunii se află în locul prim proiectul de lege pentru învoelile agricole care conține principalele soluții propuse pentru rezolvarea chestiunii agrare. Iată pe scurt punctele principale ale proiectului:

Proiectul a introdus în mod obligator în raporturile de azi dintre proprietari sau arendași și țărani următoarele cinci modificări însemnate:

1) Singur eu în vale, deși pe stâncă-n sus. Un fulcru îmi lucește: Ridică-mă tu dar.

2) Credința și presămtul, că el e fiul răposatului rege norvegian: Magnus Bafod, îl silește a păși în fața regelui, ce domnea acum peste țara Norvegiei și pe care el îl credea de frate al său bastard, cerându-i ca acesta să împărțească domnia cu el; refuzat fiind, se decide, ca pribegind în străinătate, să se întoarcă de acolo odată, întărit și cu putere în patrie, pentru a isbuti să câștige cu armele, ceea ce nu poate câștiga cu mâna goală fără protectori și ajutoare.

Luându-și adio dela maică-sa, se imbarcă pe un încrucisător, și se duce duce departe.

Până aci se presupune prima parte din trilogie.

În a doua parte se intercalează o scenă, în care se aduc în lucrare roluri de persoane deosebite în legătură cu cele dintâi. Aci vine o *«aberatio dramatica»*; adevă:

II.

3. Sigurd, ajunge la *«Iarl Harald»* de *Katana*. El se bucură, văzând în soartea acestui principe o copie a sortii sale. Dar se înșală! Harald, o figură de Hamlet, frântă, care și caută fericirea în *«dorul de pace»*, unicul scop al său, dea nu fi, dea nu trăi în lumea, în care trăiește!... Sigurd, un caracter de fapte și lucru, — un elupător al vieții și al sortii... Acest Harald este exilat de fratele său bastard *«Paul Iark»*, din insula *«Quekney»* — unde domniau

Intâiu, a căutat să simplifice învoelile azi existente, determinând cu precizie obligațiunile și drepturile fie-cărei părți și împedcând cu desăvârșire învoelile, cari prin natura lor sau prin amestecul de obligațiuni și evaluările arbitrare, erau nu numai așupitoare pentru țărani, dar constituiau o adevărată și, pe multe locuri, o neomenoasă camătă.

Al doilea, a stabilit, pentru a stărpi abuzurile ce se făceau, ca aränderile de pământ și muncile să fie supuse unui maximum și minimum de preturi.

Al treilea, a luat măsurile cuvenite ca să asigure fie-cărei comune un izlaz comunal, pentru a da, pe de o parte țărănilor o libertate mai mare în facerea învoielilor cu proprietarii sau arendașii, și pe de altă parte, pentru a permite locuitorilor să întreție vitele trebuincioase gospodăriei lor și vacile de lapte, fără de cari mortalitatea copiilor va merge tot crescând.

Al patrulea, a prevăzut o serie de dispozițiuni pentru a înlătura două din cele mai mari abuzuri de azi: măsurătoarea falsă, nedijmuirea și nerăfuiala la timp, iar în schimb a prescris măsurile necesare pentru a introduce în bunățări în felul de cultură al țărănilor.

Și, în fine, a luat toate măsurile cuvenite pentru ca să execute aceste dispozițiuni legale, și pentru ca, în caz de ne-executare a contractului, atât țăranul să poată obține dreptate, cât și proprietarul să nu fie amenințat în interesele lui și să fie sigur că va putea cultiva pământul său.

În următoarele dăm unele din dispozițiile legii asupra învoielilor agricole.

Se vor crea comisiuni regionale, compuse dintr'un inspector agricol, doi mari proprietari cari își cultivă singuri moșiile și doi țărani proprietari știutori de carte. Aceste comisiuni vor stabili, după regiuni, prețul maximum al dijmei și prețul minim al muncii, după calitatea pământului și valoarea curentă a muncii agricole.

«Comisiunile regionale» vor fi supraveghiate de o instanță mai înaltă: «Comisiunea superioară de agricultură» compusă din cinci membrii inamovibili. Această comisiune superioară va funcționa ca o instanță de apel contra deciziunilor «comisiunilor regionale». Aceste garanții pe cari le oferă legea, vor fi sancționate prin penalități foarte severe. Contractele agricole vor fi redijate după un tip uniform și înregistrate de primării pentru a face cu neputință sustragerile dela control.

Noua lege institue imășuri comunale până la 150 hectare, situate la o depărtare de cel mult 3 km. de comună. Aceste imășuri se vor forma prin terenuri pe cari marii proprietari le vor vinde comunelor. Dacă proprietarii vor refuza să vândă pământ în acest scop, ei vor fi obligați să dea dreptul de imăș pe o porțiune din domeniul lor, care să reprezinte a zecea parte din suprafața totală la moșiile mai mici de 500 hectare și a cincea parte la moșiile mai mari de 500 hectare. În tot cazul această suprafață rezervată pentru pășunat nu va trece peste 150 h. c.

Legea mai prevede obligația pentru țărani de a sâmana pe o parte a câmpu-

lui comunal pentru imăș, plante furagere. Comisiunile regionale vor fixa prețul pe care îl vor plăti țărani pentru fiecare cap de vită și numărul vitelor ce se pot admite la fiecare imăș comunal.

Prin noua lege se suprimă dijma la tarlac. Această dijma, în virtutea căreia țăranul capătă o porțiune de teren pentru trebuințele sale, în schimbul unei alte porțiuni de teren muncită la proprietar, a fost funestă pentru țărani. Din cauza ei, țărani nu-și puteau cultiva la timp produsele cari putrezau pe câmp. Prin noua lege se va admite numai dijma asupra recoltei.

În legătură cu aceasta chestie este și aceea a măsurătoarei. Pe viitor măsurarea se va face cu prăjini oficiale, cari vor purta numărul înregistrării la ministeriu de domenii. Exemplare de aceste prăjini se vor depune la toate primăriile.

O altă măsură prevăzută este aceea, care interzice învoelile mixte adevă în bani și în muncă. De asemenea vor dispăre și rușfeturile, adevă angajamentele accesorii cari împovărau pe țăran, deși nu erau prevăzute în învoială. Rușfeturile vor fi cu totul interzise.

Procesul de presă Lascu.

— Raport special. —

Un proces de însemnătate a decurs în ziua de 31 Octomvrie st. n. înaintea curții cu jurați din Oradea-mare. E primul proces de presă al d-lui Dr. Dimitrie Lascu. A fost acuzat pentru un articol apărut în numărul dela 15 Maiu al «Tribunei» sub titlul «Furor asiaticus» în Bihor, în care a adus o critică aspră administrației din Bihor. Procurorul a găsit în el agitație în contra națiunii maghiare.

Cauza, că după o activitate de peste 10 ani, numai acum stă de prima dată pe banca acuzaților, trebuie căutată în orice caz în tactul politic al d-lui Lascu.

Nebăgat de nimeni în samă, condus de idealul înalt al naționalizmului, s'a luptat ani de-a rândul. Singur, fără zarvă, mulțumit cu progresul crescând al intrării ideilor sale, Dr. Lascu și-a creat cea mai solidă poziție în Bihor, prin legătura frățească dintre dânsul și bunul popor din Bihor. Calea grea pe care a apucat e plină de spini, și o cunună nouă de spini poartă de azi înainte. E cununa martiriului. De azi înainte poate zice, «sunt osândit» sau «am fost osândit». Nu e o sarcină osândă aceasta, ci e o mângâiere și o îmbărbătare pentru viitor...

Sunt bine cunoscute machinațiunile adversarilor. Zădărnicierea adunărilor populare, turburări cu vărsări de sânge cu aceste ocaziuni, prigonirea primarilor și învățătorilor, cari au participat la mișcarea națională, suspendarea lor — toate acestea împreunate cu cea mai brutală manifestare a urii, a intereselor de clasă, au fost arma răsunării lor. În urma și sub impresia acestor machinațiuni administrative a apărut articolul «Furor asiaticus în Bihor», care a fost o prevenire asupra lucrurilor ce se pot întâmpla, un protest în fața acestor abuzuri ale administrației.

Procesul s'a început dimineața la 8 oare și a durat până seara. Președintele tribunalului a fost Csulyok Béa; juri Korn și Szentéky; apărător Dr. Eugen Rozvan. Ca membri ai curții cu jurați au figurat și 2 Români, dintre cari procurorul a respins pe unul.

Se ia naționalul acuzatului. Are 29 ani, e de religie gr. or. română, domiciliat în Oradea — n'a mai fost acuzat. Interogatoriul. Președintele îi pune mai multe întrebări referitoare la articol. Recunoaște că a scris articolul și că a ațâțat la ură poporul român în contra celui maghiar? La prima întrebare acuzatul răspunde afirmativ, la a doua negativ. «O înfierare a unor oficiali publici, o demascare a ticăloșiilor săvârșite de ei sub flamura patriotismului nu este agitare în contra poporului maghiar, care suferă asemenea poporului român. Nu trebuie confundate niște funcționari cu întreg poporul».

Președintele se leagă de frazele, «trași-impinșii», «monștrii stireini», s. a., pe cari le referă la poporul maghiar. Acuzatul dă lămuriri. Sunt acei comediați politici, cari folosesc poporul român pentru diferite interese particulare, cari sunt în stare pentru un mandat de deputat să ducă poporul chiar și la moarte. Aceștia sunt «trași-impinșii», cari — trist — se găsesc atât de mulți în viața publică; fibrăi, solgăbirăi, procurori, ziariști, inspectori, școlari... da sunt mulți, cari pentru un os de ros își uită de chemarea lor. Ei propagă acel «turor asiaticus», care bântue în Bihor».

După luarea naționalului și interogatoriului și-a ținut vorbirea de acuză procurorul. Apel la simțămintele patriotice a e simplilor jurați.

Vorbirea de apărare: Tânărul avocat Dr. Eugen Rozvan într-o vorbire cu simțământ, încheată frumos cu documente puternice pentru răsturnarea aserțiunilor procurorului, a stârnit admirație.

«Goana strașnică pusă la cale din partea autorităților administrative, în contra acuzatului acestui proces, a ajuns într'un nou stadiu. Neajungând la rezultat amenințările, atentele adversarilor politici, atât de decăzute, în contra acuzatului, s'a simțit îndemnată procuratura să lucreze pentru amutirea glasurilor românești. În orice caz procede mai sigur ca ceilalți. Locul pe care stă îi dă puterea aceasta. Este o legătură strânsă între procuror și agitația naționalistă».

Agitația! D-lor jurați, agitația este ceva înalt, ceva sublim. Agitații sunt creatori. Ei au creat și crează stări nouă, de cari vă bucurați azi și D-voastră. A lor e munca grea, împreună cu pericolul vieții. Mulți au murit în agitația pentru vre-o idee, dar ideile lor au rămas, ei au devenit nemuritori. Ce voiți mai sublim decât aceasta? Iar dacă acuzatul a agitat, nu-l osândiți. A agitat pentru poporul din care face parte, pentru interesele lui, pentru ajungerea unui viitor mai bun. Agitația lui nu este agitația la ură în contra națiunii maghiare, după cum zice d-l procuror, care la acuzat. Incepe la disecarea vorbirii procurorului. Prezintă faptele în culoarea lor adevărată, le desbracă de ura procurorului.

ambii împreună — pe insula *Katanas* — și aici trăește exilat în societatea mamei sale *«Helga»* și a surorii sale *«Frakark»*...

Apoi de femei — să te ferească Dumnezeu!

Frakark, este și devine cel mai rău Demon al casei. Prin sfaturile ei de femeie ușuratică toate se întorc în casă cu fundul în sus. Ea, cu mama sa, concep planul, că pe detronatul Harald să-l facă să ajungă iarăși la onoarea avută... Dar satul arde și baba se peaptănă! Pentru un om, căruia îi plăcea comoditatea crasă și inerția, să întrețină ele nu știu ce planuri și să pună la cale forță și medii, era mai mult ca o nărozioie!... El la auzul și la agitația celor două femei, rămase mut și indiferent ca Avarul din Mollier; — ba își bătea joc de vorbele lor!...

Harald:

«Din o boierie, voi m'ați scos pre mine, «Apoi îmi luarăți voi, a mea putere «Casa și mai multe încă — Acum vă rog, «Numai pentru una: Lăsați-mă în pace! «Pacea (este totuși) cea mai prețioasă, «Și aceasta totuși mi-o dați mai puțin!»

Helga:

«Ce, prin noi perdut'ai, a fost din iubire! «În ziua, în noapte, mereu ne gândim: «Cum am putea iarăși să-ți o dobândim?»

4. Sigurd, aci, se obtrude lui Harald, de ajutor, și leagă o prietenie între Paul și Harald. Sosește momentul, când ambii larki (Domnitori) își dau mâna; ei se în-

voiesc a domni împreună peste țară și oameni!

Dar femeile — apere Dumnezeu!

Ce le vine în minte, ce vreau să facă Helga și Frakark? Nici mai mult, nici mai puțin! Să omoare pe Paul și să rămână singur Harald rege. Spre care scop, Frakark gătește e cămașă de paradă pentru Paul, ce era pe dinlăuntru, unsă cu otravă... Harald știind aceasta, și cunoscând cugețul și planul lor diabolic, — el, Harald ca să scape singur de viață, ce-l chinuia și care viață pentru el era ca o boală consumătoare, ceru cămașa pentru sine. Cîi mirarea femellor:

Helga:

«Bună dimineața — iubite flu!

Harald:

«Asemenea, «Să vă întreb potereaș?!) Ce cămașă, Doamne, Frakark:

«Pentru al tău frate, un prezent frumos!

Harald:

«Făcută de-a voastre mâni, — fi va fi «Lui, chiar o plăcere. Cin'afar' de voi «Ar putea să coasă, o cămașă — așa?

Frakark:

«Treii ani, ne țiunuse lucrul pentru ea.

Harald:

«Treii ani! Și cât bine poți deci, ca să faci «În trei ani?! Ce spuneți, câtă vreme dară

1) Ad.: Poate și el să le zică „Bună dimineața“ — la Helga și Fr.:

«Pe pământ, umblata cu ai săi Apostoli. «Christos — Isus, Domnul?...

Helga:

«Nu-mi aduc aminte.

Harald:

«Treii ani! Număr sfânt e! — Ce lucruri Carol «Cel Mare făcuse în trei ani de zile! «În trei ani întoarsă, Olaf, Stul Olaf «La Christos, pe 'ntregul popor norvegian. «Și lui Wilhelm, Anglia, ca să o sumpă «Nu îi trebuise chiar atata timp... «Alexandru, iarăș ca să se preumblă «Victorios prin lumea jumătate 'nvinsă. «Eu, chiar nu făcusem în trei ani — nimica! «Și voi ați cusut, astă cămașă! Spuneți, «De poți cu o ziună, să plătești, ani trei?»!

Și el, Harald, a plătit cu o zi, trei ani încheiați, în cari ani, au lucrat cele două femei la cămașa otrăvită și pentru Paul menită, ca să-l omoare cu ea! În acest dialog, și în această scenă, Harald cere cu insistință cămașa pentru sine:

Harald:

«Treii ani, «Lucru la cămașa — și — apoi în trei ani, «N'am făcut nimica, nimic n'am lucrat: «Cuget, că 'mbrăcând cu astă haină eu «Treii ani de lucrare voi avea atunci.

O! Să-mi dați cămașa! «O! Să-mi dați cămașa!

1) Ad.: Cu o cămașă făcută în 3 ani, Harald se omoară într'o zi.

«Interesele poporului sunt mai presus decât interesele indivizilor. Abuzurile lor le-a arătat, le-a apostrofat. Ce e rău în aceasta?»

Apărătorul își încheie vorbirea. I se dă cuvântul acuzatului.

Vorbirea aceasta pentru frumusețea și puterea pe care o ascunde, vă o trimit separat.

Curtea cu jurați se retrage spre de- liberare. Venind din nou în sala de per- tractare președintele juraților a citit ver- dictul: Dr. Dimitrie Lascu este vinovat pen- tru delictul de agitație în urma articolului apărut în «Tribuna».

Jurii aduc sentința. Doctor Dimitrie Lascu este osândit la 6 luni închisoare de stat și 1000 coroane amendă în bani.

S'a făcut recurs la curie.

Cor.

Greco-catolicii români din Budapesta.

Sub acest titlu »Unirea« scrie următoarele:

Cetitorii noștri își vor aduce aminte, că în Budapesta de vre-o câțiva ani s'a înființat o parohie greco-catolică ruteană. Orașul a primit patronatul și ca patron a ales de paroh pe Melles Emil. Parohul acesta când și-a ocupat postul a început a-și aroga drepturi iurisdicționale și asupra românilor greco-catolici — cari nu puteau a-l privi pe dânsul de paroh fiind dânsul rutean.

În înțelesul strict al cuvântului a început a vexa pe românii de aici și a fost în toate privințele atât de agresiv, încât a făcut vizite la românii de aici — cari l-au primit cu toată onoarea, dar în totdeauna i-au declarat, că pe dânsul nu-l privesc de paroh.

Trebile acestea au ajuns și la urechile episcopilor noștri. Mulți dintre parohieni s'au plâns în contra lui Melles. Episcopii voind pace au intervenit în cauza aceasta mai înainte la primatul Ungariei — carele s'a convins prin argumentele episcopilor noștri, că noi anume din multe cauze nu putem considera pe Melles de paroh. Primatul mai înainte l-a făcut atent cu vorbe frumoase pe Melles, dar toate au fost înzădărate, căci el pe și mai departe s'a considerat pe sine de parohul greco-catolicilor români din Budapesta.

Primatul la intervenirea Ilustrității Sale Domnului Episcop al Lugojului Vasile Hossu a întrebat pe părintele Papa dela Roma și l-a rugat, ca dânsul să decidă în cauza aceasta. Papa a decis conform dorinței episcopilor noștri — iar acum Roma locuta, cauza finită.

(Aici urmează textul latinesc al deciziei papale.)

Din acestea să vede acum, că românii din Budapesta sunt pentru todeauna scoși de sub iurisdicțiunea, de carele visa dl Melles și despre care și primatul zice că Melles »iurisdictionem sibi vindicare praesumit in catholicos rumenos.«

În cazuri de lipsă a românii noștri din Budapesta pot cere îngăduință dela plebanul romano-catolic a aceluia cerc unde lo-

Mulierile, neavând în cotro, sunt silite, cu lacrimi în ochi și cu durerea inimii, să-i cedeze cămașa! S'gurd apucă, cămașa, sărind la ele peste masă, și repăzându-se în chilia sa — încheie ușa după el, — îmbracă cămașa — și moare !)

5. Helga, moare și ea pe cadavrul fiului ei. Pentru Frakark, destulă pedeapsă, a nu-și vedea planul împlinit.

6. Sigurd, văzând acum starea lucrurilor din acest loc, își ia rămas bun dela țara plină de plâns și de durere. El își ia rămas bun și dela iubita sa grațioasă cu ochi de mează-noapte, cu care legase prietnie și amor în Katanäs. El pornește în lume și pornește cătră țara sa, pe care de 15 ani nu a mai văzut-o — și merge la drum fără stare, fără odihnă cu inima frântă de dor și cu sufletul aprins de speranță și visuri. El exclamă în unda valurilor, ce-l mânău:

«Pentru pace, pentru vatră, nu pot să găsesc decât singură femeia: Ambele mi lipsesc!»

(Va urma).

cesc, ca profesorul de liturgie din seminarul central Dr. Iosif Siegescu să le facă slujbele de lipsă — și știm că dl profesor, considerând că până acum nu avem acolo paroh, bucuros stă la dispozițiunea tuturor credincioșilor noștri.

Am dat mai de mult o scurtă știre în chestia asta, nespun de însemnată ca o chestie principiară. Dăm acum expresie nedumeririi noastre, dacă d. Siegescu va avea și dreptul, pe lângă bunăvoința, de a împlini slujbele preoțești. Textul deciziunii papale, spune că în lipsa unui paroh român, credincioșii gr.-cat. români, sunt suptul parohiei romano catolice. Deci, românii gr.-cat din Budapesta, trebuie să se constituie întâi, în parohie, și să roage pe d. Siegescu să primească toate atribuțiile de paroh. Ca preot particular nu credem să fie îngăduit a face slujbe, iar pe altcineva, care nu mai are și alt post, cum are d. profesor Siegescu, anevoe ar putea puținii români gr. cat. din Budapesta să susțină cu salariu preoțesc.

Toate astea cât mai curând. Este adevărată primejdie pentru elementul român din Budapesta, că nici măcar în biserică nu poate auzi vorbă românească, și nu poate vedea datini românești.

STIRILE ZILEI.

— 23 Octomvrie v.

Proces de pressă. Sâmbătă în 2 Noemvrie st. n. a fost ascultat de judele instructor, d-l Dr. Comșa, dela tribunalul din Lugoj, d-l Ioan Rodina, în procesul de pressă, ce i s'a intentat de către procuratura reg. ung. pentru o poezie subscrisă de d-sa și publicată în »Gazeta Transilvaniei« Nrul 161, din 20 Iulie st. v. a. c. sub titlul »Limba noastră românească«. Sunt incriminate l-a, a 9-a și a 11-a strofă, anume pe motivul, că cele zise în strofele acestea ar da lumii să înțeleagă, că Ungurii vreau să ne răpească limba, dar noi nici morți să nu o dăm. D-l Rodina, după cum suntem informați, a declarat înaintea judelei, că a făcut istorie, iar nu politică în acea poezie. A scris românește și a preamărit limba sa maternă. Încă de pe timpul invaziunilor barbare Români în limba lor și pentru limba lor s'au luptat împreună cu toate națiunile conlocuitoare. Dator este deci ca Român să preamărească limba neamului său iubit.

Teatru Bărsan. Terminul celor două reprezentații teatrale ale d-lui Z. Bărsan s'a stabilit definitiv pe zilele de Joi 14 Nov. st. n. și Joi 21 Nov. st. n. Programul amănunțit se va publica la timp.

Preotul slovac Hlinca se află actualmente în Boemia, unde este primit cu mare însuflețire de către cehi. La rugarea Cehilor din Praga Hlinca a vorbit eri despre »Situția Slovacilor în Ungaria«, iar astăzi va vorbi despre același lucru în Příbram. Un prieten al foii noastre ne scrie din Příbram, că acolo s'au făcut mari pregătiri în vederea sosirii lui Hlinca. Poporațiunea a fost invitată prin manifeste împărțite pe stradă să i-a parte la primirea lui Hlinca. Totodată s'a întreprins o colecție pentru victimele din Cernova. Preotul Hlinca va ține prelegeri și prin alte centre din Boemia.

Björnson în activitate. În revista »März« apare o glossă din condeiul marelui scriitor, intitulată: »Barbarii maghiare«. Cu neîntrecutul său talent, Björnson vestește aci străinătății cum se înțelege în Ungaria libertatea întrunirii și secretul postal. Supune apoi unei critice aspre atitudinea lui Apponyi față de naționalități, încheind: »Rog ziarele germane liberale, să dea mai departe aceasta scrisoare, ca să se poată forma în cetul o opinie publică internațională în direcția asta. Prin asta va crește în puteri rezistența naționalităților, și poate se va deștepta simțul rușinei în Maghiarii, cari se cugetă mai nobil.«

Decan al baroului avocaților din București a fost ales d-l Constantin Disescu cu 199 voturi, față de d-l M. Antonescu, care intrunise 193 voturi.

Ludovic Kossuth. Memoriile marelui bărbat revoluționar al Rușilor, Al. Herzen,

se tipăresc acum în nemțește. În aceste se găsește pe câteva pagini o descriere a lui L. Kossuth, cu care Herzen era împreună. Descrierea e măgulitoare pentru marele bărbat revoluționar al Maghiarilor — numai al lor, nu al Ungariei! — însă găsim în ea și următorul pasaj foarte adevărat: »Când m'am îndepărtat, fără de voie îmi răsări în gând întrebarea: în ce se aseamănă L. Kossuth cu tovarășii săi de idei, în atară de iubirea independenței poporului său? Mazzini visa de desrobirea întregii omenimi, prin desrobirea Italiei. Ledru Rollin, se gândea s'o facă asta din Paris; și trimită de-aci aspre porunci tuturor popoarelor: fiți libere! Lui Kossuth însă cam puțin îi păsa de omenime. Puțin îl durea capul, cred, dacă în Lissabon va fi proclamată republica, în curând, sau dacă de bey în Tripolis va fi pus un simplu cetățean din comunitatea frățească a orașului...«

Așa a fost el și aci acasă.

Alegerile comitatense în Sălăgiu. Săptămâna trecută s'au terminat alegerile de membrii în congregațiunea comitatului Sălăgiu. Au fost aleși cu totul 29 Români. Tot la 29 membrii români le expirase mandatul. »Gazeta de Duminecă« apreciând rezultatul alegerilor relevă cu satisfacție că Românilor le-a succes să trântescă în cercul Sălăgiului pe vice-spanul comitatului, iar în cercul Trăsnea pe fisolgăbirăul.

Achitare în proces de pressă. Curia a anulat sentințele forurilor prime, achitând pe redactorul ziarului socialist »Adevărul«, din Lugoj. N'a găsit motivată acuza agitației, pentru care s'a adus sentința.

Cernova și foile jidovești. Camera presei evreești din Viena, retace în parte, iar în parte scrie neadevăruri despre cazul dela Cernova. Democrația maghiară e deci salvată, scrie »G. O.« Inchipuiți-vă numai, că gendarmii ar fi împușcat 100 de Jidani și 14 din ei ar fi căzut morți pe loc. Aceasta ar fi produs un scandal european pe luni de zile. Să ne aducem numai aminte cum au strigat foile jidovești, când cu răscoalele țărănești în România. Nici un jidan n'a fost omorât atunci, dar fiindcă totuși putea să se întâmple, s'a dat alarmă în toată lumea, ca și când ar fi căzut bolta ceriului peste Europa. Acum însă, când au fost masacrați Slovacii, ca și Jidani, cele mai multe din foile vieneze tac tăcerea peștelui...

Dela direcțiunea financiară din loc, primul spre publicare următoarele:

În 14 Noemvrie a. c., urmând eventual în 15 și 16 aceeași lună, la orele 9, va avea loc, în oficiul direcțiunii, licitație publică, pentru luarea în arendă, a dărilor de beuturi și de carne, din comuna Bod (Botfal), cercul Alvidék, comitatul Brașov. Ofertele în scris pot fi prezentate până în 14 Nov. a. c. orele 9, pe lângă arvună de 10%. Suma strigată va fi 3863 cor. 75 fl. pentru dare de vin, iar pentru dare de carne 1343 cor. 93 fl. Arendașul va avea drept de vânzare nelimitată în ce privește beuturile în timpul arendei. Amănunte la comisiunile direcțiunii.

Sfințirea de biserică. Comitetul parohial gr. or. din Buduș (Kisbudak) invită la sfințirea bisericii nou edificată, care se va îndeplini Duminecă în 10 Noemvrie st. n. 1907, prin Cuvioșia Sa d-l Dr. Miron E. Cristea, asesor conzistorial, ca delegat metropolitan.

Programa: 1) Sâmbătă în 9 Noemvrie primirea delegatului, la 4 oare vevernie, la 6 oare serenadă dată de fanfara plugarilor din loc. 2) Duminecă dimineața la 7 oare Utrenia și sfințirea bisericii. 3) La 1 oară prânz comun (cuvarta 2 cor.) 4) La 6½ oare concert, teatru și joc. Prețul intrării sara la concert de persoană 1 coroană.

Comasare în Poiană (Valea Schulerului). Magistratul orașenesc ne comunică, că în urma cererii mai multor persoane interesate, în ziua de 18 Decemvrie a. c. la 8 oare a. m. tribunalul regesc (în etagiul I. ușa Nr. 68) va începe pertră-tările prealabile referitoare la efeptarea comasării în Poiană.

Procesul Moltke-Harden. Ziaristul Harden fiind interviewat asupra procesului său ce urmează să se judece în urma apelului făcut de contele Kuno-Moltke a de-

clarat că procurorul nu poate avea altă dorință decât stabilirea adevărului. De data aceasta tribunalul va asculta fără îndoială martorii propuși de Harden, între cari după cum se știe figurează cancelarul Billov, principele Eulenburg, contele Hohenau, contele Lynar și baronul Berger. Primul tribunal a refuzat să mai asculte o parte din martorii citați de Moltke, pentru că acesta necontrazicând declarațiile fostei sale soții, d-na Elbe, adevărul era stabilit și ori ce altă depoziție pentru sau contra, de prisos.

Crimă îngrozitoare. Din Stuttgart se anunță că ajutorul arhitectului Christian Raith a ucis alaltăeri pe soția sa, pe trei copii ai săi și pe amanta sa, și în urmă s'a sinucis.

Cutremur de pământ. Din Samarcand se anunță că un cutremur destul de puternic s'a simțit eri noapte la orele 2 jum. Locuitorii cuprinși de spaimă au alergat în stradă. Cutremurul nu a avut urmări serioase.

Mare uragan în Mexic. Din San-Francisco se anunță că vaporul »Curacao« sosit aci a adus știrea că 16 persoane au pierit la San Jose del Clabin (Mexic), în timpul unei ploii torențiale. Cincizeci de case au fost trite de curentul apei. Ploaia a fost precedată de un uragan care a durat 12 oare. Mai multe persoane au fost aruncate în mare de uragan, altele au fost omorâte prin prăbușirea edificțiilor.

Necrolog. Subscriții cu inima frântă de durere anunță că iubitul lor soț, tată, moș, frate și consăngean Ioan Man proprietar în Riciu, după un morb îndelungat, provăzut cu ss. taine ale moribunților și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului în 2 Novembrie 1907. st. n. la 9 oare a. m. în al 59-lea an al vieții și al 15-lea al fericitei sale căsătorii. Rămășițele pământești ale scumpului defunct se vor așeza spre vecinica odihnă Luni în 4 Nov. st. n. la ora 1 p. m. în cimitirul familiar din Riciu. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată.

Riciu la 2 Novembrie 1907. Văd. Aurelia Man născ. Pantea ca soție, Victoria măr. Turcu, Aurelian, Leontina, Veturia și Emil ca filii și fice. Victor Turcu preot în Șofter ca ginere. Victor și Vasile Turcu ca nepoți. Ludovica, Fira, Anișca, Vasile, ca frate și surori cu familiile.

ULTIME STIRI.

București, 5 Noemvrie. În ședința de eri a comisiunii parlamentare prim-ministrul Sturdza a anunțat următoarele reforme, ce se vor prezenta Corpurilor Legiuitoare spre deliberare: Invoielile agricole, Casa rurală, monopolul cârciumelor la sate, asociațiunile țărănești, reorganizarea judecătorilor de ocoale, lege contra trusturilor arendășești, lege pentru arendările la țărani, lege pentru moștenirile țărănești, creare de birouri pentru muncile agricole și o lege pentru despăgubirea devastațiilor. Se va crea deasemenea un nou minister pentru agricultură și domenii.

Bibliografie.

A apărut: I. C. Panțu: Știința conturilor sau contabilitatea în partidă dublă, un volum de I—VIII+323 pagini octav mare.

Se recomandă membrilor din direcțiunea băncilor, celor ce au să facă revizii și control la socoteli, celor ce administrează averi sau poartă socoteli publice sau private, contabililor de specialitate și tuturor cari au daraveri comerciale. — Se poate procura direct dela librăria editoare Ioan I. Ciurcu, Brașov, la tipografia și librăria A. Mureșianu, cu prețul de patru coroane, precum și la celelalte librării din patrie.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor respons.: Victor Branisce.

Coloseul Projectograf TEATRU ELECTRIC

— dinaintea Porții Vămii. —

Zilnic 2 Reprezentațiuni, seara la 6 și la 8 oare.

Domnișoară de 21 ani

fica unui proprietar bogat de be-
rărie necăsătorit, cu zestre de
120,000 mărci, bani gata, dorește
a se căsători cu un Domn frumos,
sănătos, fie și fără de avere. Re-
flectanții serioși pot afla informații
mai de aproape sub „Sehusucht“,
Berlin 18. (3068,2-9.)

Avis.

În cancelaria notarială a D-lui
Iuliu V. Albin, notar cercual în
Zalatna, poate fi acceptat imediat
un adjunct care e versat în toate
afacerile notariale și posedă perfect
limba maghiară și română. Pentru
condițiile favorabile a se adresa
la susnumitul Domn notar. (3067,2-2.)

Abonamente la

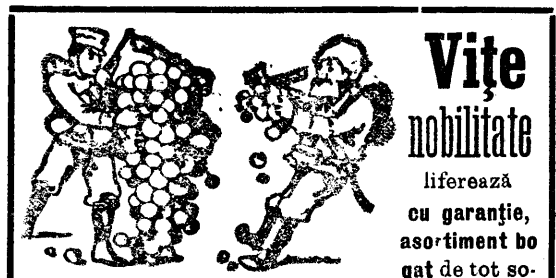
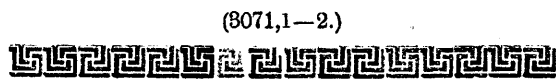
„Gazeta Transilvaniei“
se pot face ori și cand pe timp mai
îndelungat sau lunare.

Aviz!

Lecțiuni de pian

se pot lua

pe lângă prețuri moderate în
Strada neagră nr. 8, precum
și în Strada Prundului nr. 53.

Vite nobilitate

liferează
cu garanție,
asortiment bo-
gat de tot so-
iul, firmă de mulți ani recunoscută ca prima
și foarte solidă:

**Prima Pepinerie cu vite nobilitate
de pe Târnava.**

Proprietar, **FR. CASPARI**, Mediaș (Ardeal).

Cereși Catalogul prețurilor!

Catalogul conține sursori de recunoș-
tință din toate părțile țerei. Fiecare pro-
prietar de vii se poate convinge, înainte
de a comanda de soliditatea firmei a-
dresându-se verbal sau în scris la vre-o
persoană cunoscută. (3017,8-47.)

La prea înalta poruncă a Maiest. Sale Apost. c. și reg.
A XXXVII. LOTERIE de Stat c. și r.
pentru scopuri de binefaceri civile.

Loteria acésta unică în Austria concesionată conține **18.389 câș-
tiguri în bani gata** cu suma totală de **512.980 Cor.**

Câștigul principal 200.000 coróne bani gata.

Trage ea urmază irevocabil la 19 Dec. 1907. Un los costă 4 coróne.

Losuri se capătă la secțiile loteriilor de stat în Viena III Vordere Zollamts-
strasse 7. Colectanți de loterie, Trafic, la oficiile de dare, poste, telegraf și căi
ferate, zarafii etc. Planuri pentru cumpărători gratis.

Losurile se trimit franco.

Directia c. r. a loteriei.
Secția loteriei de stat.

(2591.13-10)

STABILIMENTUL DE ACID CARBONIC

a lui **MUSCHONG** din Baia Buziaș

— modern instalat — afară de Kartel liferează prompt ori ce cantitate de

ACID CARBONIC
natural, chemic foarte curat, fluid

din izvoarele cu acid carbonic din Bailele dela
Buziaș remite în toată lumea pentru fabri-
carea de apă gazoasă, cârciumarilor, și alte
scopuri industriale.

Cel mai spornic acid carbonic natural!

Extras din Analiza institutului Capitalei Budapest pentru pro-
barea chemicalilor și alimentelor Nr. 465 din anul 1907.
„Mir sul și gustul: Normal: conținutul de acid carbonic“:
99.57% Acidul carbonic analizat corespunde perfect cerințe-
lor igienice, și pe temelul abundenței de acid carbonic a se
clasifica ca „foarte bun“.

Informații se dau cu plăcere din partea
Muschong's Kohlensäure-Werke und Mineralwasser-Versand
în Buziașfü-dö.

Adresa telegramelor: **MUSCHONG BUZIASFÜRDÖ.** — Inter. Telef. 18.

Cruce seu stea dublă electro-magnetica

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.

Vindecă și înviorază

Nu e mijloc secret.

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a
acest aparat vindecă bo-

se da împrejurării, că
le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, ne-
uralgie, impedecarea circulației sângelui, anemie, ameteți, tuituri de ureche, bătăile de ini-
mă, sgârciuri de inimă, asmă, suțul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftel de mâncare, re-
ceală la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia,
circulația neregulată a sângelui și multor altor bôle, cari la tractare normală a medicu-
lui se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate încurse din tôte păr-
țile lumii, cari prețuesc cu multă mire invențiunea mea și ori-cine pôte examina aceste atestate
Acel pacient care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimit bani. Unde oric-
ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se
confunde cu aparatul „Volta“, de ore-că „Crucea-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-
Ungaria a fost oficial oprit, fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut
apreciat și cerostat. Deja înfăințata crucea mele electro-magnetice o recomandă indesebi

Prețul aparatului mare e **8 cor.** Pretul aparatului mic e **6 cor.**
folosibil la morburii, cari nu sunt folosibil la copii și femei de
mai vechi de 15 ani. constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țără și streinătate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V.28, Strada VADÁSZ 34,
colțul strada Kálmán.

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Oct. st. n. 1907 și până în 1 Maiu st. n. 1908.

Plecarea trenurilor din Brașov.

Dela Brașov la Bud-pesta:

- I. Trenul mixt la ora 5-31 min. dim.
- II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ó. 2-45 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la óra 8-06 min. séra.
- IV. Tr. accel. p. Arad la órele 10-26 m. séra.

Dela Brașov la Bucuresci:

- I. Trenul de persoane la óra 3-20 m. dim.
- II. Tren accel. la órele 4-59 m. dim. (Cl. I.)
- III. Trenul mixt la órele 11-35 m. a. m.
- IV. Trenul accel. la óra 2-19 min. p. m.
(ce vine pe la Clușiu).
- V. Tren mixt la órele 6-50 séra.*
*) (care circula numai la Predeal).

Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu-Bereczk
și Ciuc-Ghimes:

- I. Trenul de pers. la óra 5.15 min. dim.*
- II. Trenul mixt la óra 8-41 min. a. m.*
- III. Trenul de per. la óra 3-05 m. p. m.
(are legătură cu Ciuc-Szereda).
- IV. Tren de pers. la órele 7-00 m. séra.*
*) au legătură numai la Szepesi-Szt.-György).

Dela Brașov la Zărnesci (gara Bartolomeiu)

- I. Trenul mixt la óra 9-02 min a. m.
- II. Trenul mixt la óra 3-14 min. p. m.
- III. Tren mixt la óra 9-47 séra.

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Budapesta la Brașov:

- I. Tren acc. p. Arad la órele 4-52 m. dim.
- II. Trenul de persoane la óra 7-51 dim.
- III. Tr. accel. peste Clușiu la ó. 2-09 m. p. m.
- IV. Trenul mixt la óra 9-28 min. séra.

Dela Bucuresci la Brașov:

- I. Tren. de pers. la óra 7-28 min. dim.
- II. Trenul accel. la óra 2.18 min. p. m.
(Are legătură cu Sibiu și Cluj).
- III. Trenul pers., la óra 4-55 m. p. m.
- IV. Trenul mixt, la óra 9-18 min. séra.
- V. Tr. accel. la órele 10-14 m séra. (Cl. I.)

Dela Bereczk-Kezdi-Oșorheiu și Ciuc-Ghimes
la Brașov:

- I. Trenul de persoane la óra 8.16 m. dim.*
(are legătură cu Ciuc-Szereda).
- II. Trenul de pers. la óra 1-59 m. p. m.*
- III. Trenul mixt, la óra 6-38 m. séra.*)
- IV. Tren mixt, la órele 10-08 m. séra.
*) au legătură cu Ciuc-Ghimes).

Dela Zărnesci la Brașov (gar. Bartolomeiu.)

- I. Trenul mixt la óra 7-12 min. dim.
- II. Trenul mixt la óra 1-17 min. p. m.
- III. Tren mixt la óra 7-34 séra.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădit cu cele mai
bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot
felul de caractere de litere din cele mai moderne
este pus în pozițiune de a puté esecuta ori-ce
comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
IN AUR, ARGINT ȘI COLORI

CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI IN COLORI.

ANUNȚURİ.

REGISTRE și IMPRIMATE
pentru tôte speciile de serviciuri.

BILANȚURİ

*Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori,
Couverte, in tolä mărimea.*

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURİ-CURENTE și DIVERSE
BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul
tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, în eta-
giul, înderept în curte. — Prețurile moderate. —
Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fl.
se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tutungeria, de pe par-
cul Rudolf și la Eremias Nepoții.